

13.2.20224

Hallitusohjelman henkilöjunaliikenteen toimenpiteiden valmistelua tukeva työryhmä

Asettaminen

Liikenne- ja viestintäministeriö on tänään asettanut työryhmän tukemaan pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman henkilöjunaliikenteen toimenpiteiden valmistelua.

Toimikausi

15.2.2024 – 31.12.2026.

Tausta ja tavoitteet

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan hallitus lisää tosiasiallista kilpailua raideliikennemarkkinalla ja helpottaa markkinoille pääsyä. Hallitus luo pitkän aikavälin näkymän kotimaan raideliikenteen kapasiteetin ja investointien lisäämiseksi. Hallitus avaa markkinaehtoisien henkilöjunaliikenteen markkinat tosiasialliselle kilpailulle. Toimivan kilpailuneutraalin markkinan edellytykset varmistetaan tarvittavilla selvityksillä, vaikutusarvioilla ja erikseen arvioitavilla toimenpiteillä, pohjautumatta edellisten vaalikausien poliittiseen valmisteluun. Kilpailuneutraali ja houkutteleva toimintaympäristö edellyttää kaluston ja varikoiden saatavuuden järjestämistä puolueettomasti. Henkilöjunaliikenteen kilpailua lisätään mahdollistamalla kunnille, kuntayhtymille ja alueille ostoliikenteen järjestäminen. Tarkoitusta varten perustetaan julkinen kalustoyhtiö julkisesti tuetulle ostoliikenteelle. Julkista tukea ei osoiteta markkinaehtoisesti toimiville reiteille. Kilpailun syntymistä markkinaehtoiseen liikenteeseen edesautetaan kilpailuttamalla julkisesti tuettua liikennettä, koska mahdollisuus toimia laajalla liiketoimintamallilla pienentää markkinoille tulemisen kynnystä. Henkilö- ja tavaraliikenteen kalusto, jonka VR on päättänyt kierrättää, tulee laittaa julkiseen myyntiin tai siirtää perustettavaan kalustoyhtiöön, eikä sitä saa romuttaa ennen kalustoyhtiön perustamista.

Euroopan unionin sääntely edellyttää tasapuolisia kilpailuolosuhteita henkilöjunaliikennemarkkinoilla. Pääsääntönä julkisesti hankittujen palveluiden järjestämisessä on niiden kilpailuttaminen. Suomen henkilöjunaliikenne pitää kilpailuttaa Euroopan unionin sääntelyn mukaisesti nykyisten sopimusjärjestelyiden päättyessä. Valtio ostaa tällä hetkellä voimassaolevan

suorahankintasopimuksen mukaan VR:ltä henkilöjunaliikennettä 34,9 miljoonalla eurolla vuosittain. Sopimus päättyy vuonna 2030. Hallitusohjelman toimenpiteet kytkeytyvät henkilöjunaliikenteen järjestämiseen nykyisen sopimuskauden päättyttyä.

Työryhmän tavoitteena on tukea hallitusohjelmaan kirjattujen toimenpiteiden toimeenpanon valmistelua ja toimenpiteiden yhteensovittamista sekä vaikutusten hahmottamista eri hallinnonalojen näkökulmasta. Työryhmä toimii myös valmistelun kannalta keskeisten ministeriöiden, hallinnonalan virastojen ja muiden organisaatioiden välisenä tiedonvaihtokanavana valmistelun etenemisestä.

Tehtävät

Työryhmän tehtävänä on tukea pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa mainittujen henkilöjunaliikenteen toimenpiteiden toteuttamisen valmistelua sekä siihen liittyvää poikkihallinnollista yhteensovittamista. Työryhmä valmistelee linjauksia ja vaihtoehtoja poliittiseen päätöksentekoon.

Työryhmä tukee ensisijaisesti talouspoliittisen ministerityöryhmän (TALPO) päätöksentekoon vietävien asioiden valmistelua, linjauksia käsitellään myös työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmä.

Organisointi

Työryhmän kokoonpano

Puheenjohtaja ylijohtaja Sabina Lindström, liikenne- ja viestintäministeriö
Varapuheenjohtaja yksikön johtaja Emil Asp, liikenne- ja viestintäministeriö
Varapuheenjohtaja Mikael Nyberg, liikenne- ja viestintäministeriö

Jäsenet:

Panu Kukkonen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
(Susan Hindström, neuvotteleva virkamies)
Minna Pajumaa, finanssineuvos, valtioneuvoston kanslia
Sinikka Mustakari, neuvotteleva virkamies, valtioneuvoston kanslia
Iiro Ihanamäki, erityisasiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö
(johtava asiantuntija Sanna Kyyrä)
Riku Buri, tutkimusohjaaja, kilpailu- ja kuluttajavirasto
(Miika Heinonen, ekonomisti)
Pipsa Eklund, johtaja, liikenne- ja viestintävirasto
(Anna Pätynen, erityisasiantuntija)
Jukka Ronni, rautatiejohtaja, väylävirasto
(Maija Märkälä, osastonjohtaja)

Työryhmä voi lisäksi asettaa alatyöryhmiä ja käyttää asiantuntijoita.

Sihteeristö:

Emmi Nykänen, liikenne- ja viestintäministeriö
Tiia Orjasniemi, liikenne- ja viestintäministeriö
Jarkko Paldanius, liikenne- ja viestintäministeriö

Valmistelun alustava aikataulu

H2 2024 – H1 2025 tehtäisiin TALPO:ssa linjaukset palveluista ja rakenteista sekä kokonaisuuden rahoituksesta.

Q1 2024 käynnistetään säädöshanke, jolla mahdollistetaan kunnille, kuntayhtymille ja alueille ostoliikenteen järjestäminen.

Vuosina 2026-2028 edetään tarkempiin yksityiskohtiin, rakennejärjestelyiden viimeistelyyn ja palveluiden kilpailuttamiseen.

Uusi palvelurakenne ja palvelut käynnistyisivät asteittain 2030-luvulle tultaessa.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmän työ tehdään virkatyönä, eikä puheenjohtajille tai jäsenille makseta palkkioita. Kukin organisaatio vastaa edustajiensa matka- ja majoituskustannuksista.

Minna Kivimäki
kansliapäällikkö

Sini Wirén
osastopäällikkö, palveluosasto

Liitteet

Nimeämispyyntö

Jakelu

Työryhmän puheenjohtajat, varapuheenjohtajat, jäsenet, varajäsenet ja sihteeristö